

Sygnatura akt IX C 420/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30-07-2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IX Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący:SSR Barbara Sudnik-Hryniewicz

Protokolant:Anna Marczak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18-07-2014 r. we W.

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w Ł.

przeciwko (...) Publicznemu Szpitalowi (...) we W.

o zapłatę

I. powództwo oddała;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

IX C 420/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa – (...) S.A. z siedzibą w Ł. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej– (...) Publicznego Szpitala (...) we W. kwoty 2.558,43 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa (tj. 22 października 2013 r.) do dnia zapłaty oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu swojego żądania strona powodowa podniosła, że źródłem dochodzonego przez nią roszczenia jest zawarta pomiędzy stroną powodową a (...) Sp. z o.o. umowa gwarancyjna z dnia 27 listopada 2012 r. Umowa ta została zawarta w związku z uprzednim zawarciem pomiędzy stroną pozwaną a (...) Sp. z o.o. umowy, na podstawie której strona pozwana zamawiała od (...) Sp. z o.o. produkty, za które ta wystawiała faktury VAT. Jednocześnie strona powodowa podniosła, że (...) Sp. z o.o. wykonała ciężące na niej zobowiązanie, tj. dostarczyła produkty oraz wystawiła faktury VAT w sposób prawidłowy. Strona powodowa wskazała również, że na mocy wyżej opisanej umowy gwarancyjnej podjęła czynności windykacyjne względem strony pozwanej, które nie doprowadziły do odzyskania wierzytelności. W związku z powyższym w dniu 11 grudnia 2012 r. strona powodowa wykonała swoje świadczenie gwarancyjne względem (...) Sp. z o.o., następnie zaś wezwała stronę pozwaną do spełnienia należnego jej świadczenia, na które składać się miała należność z faktury VAT (...) w wysokości 2.246,40 zł wraz ze skapitalizowanymi odsetkami w wysokości 312,03 zł naliczonymi na dzień 15 października 2013 r. oraz odsetki od zaległych odsetek liczone od dnia wytoczenia powództwa.

W dniu 21 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi I Wydział Cywilny wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniający żądanie pozwu w całości.

Strona pozwana- (...) Publiczny Szpital (...) we W.- w sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 16 grudnia 2013 r. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, zarzucając niewłaściwość miejscową Sądu oraz brak legitymacji czynnej strony powodowej uprawniającej do domagania się zapłaty od pozwanej dochodzonej

pozwem kwoty. Argumentując swoje stanowisko zarzuciła, że stron procesu nie łączył żaden stosunek obligacyjny, a udzielona przez stronę powodową gwarancja, spowodowała jedynie powstanie zobowiązania po stronie powodowej lecz wyłącznie względem (...) Sp. z o.o., co nie skutkuje także tym, że wobec spełniania świadczenia względem niej strona powodowa wstąpiła w prawa zaspokojonego wierzyciela pozwanej tj. (...) Sp. z o.o. Strona pozwana podkreśliła jednocześnie, że spełnienie powyższego świadczenia to spełnienie wyłącznie własnego długu odszkodowawczego strony powodowej. W związku z tym skonkludowała, że roszczenie, które strona powodowa wywodzi jest niezasadne.

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2014r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę tut. Sądowi jako właściwemu do jej rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W odpowiedzi na przyjęte przez stronę pozwaną stanowisko zawarte we wniesionym sprzeciwie od nakazu zapłaty, strona powodowa rozszerzyła argumentację podnosząc dodatkowo, że jej zdaniem spłata ciążącego na niej świadczenia na rzecz (...) Sp. z o.o. skutkuje jej wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela. Wskazała przy tym, że powołane wstąpienie ma charakter podobny do wstąpienia wynikającego z umowy ubezpieczenia tj. że jeżeli strony umowy nie umówiły się inaczej, to z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela – roszczenie ubezpieczającego wobec osoby trzeciej odpowiedzialnej z mocy prawa, przechodzi na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Strona powodowa wskazała również, że wytaczając powództwo realizuje swoje własne roszczenie regresowe, jako gwaranta. Jednocześnie, wskazywała że zakaz ustawowy, który miał obowiązywać w dacie zawarcia umowy, nie znajduje zastosowania w przedmiotowej sytuacji, ponieważ inny był cel umowy, a mianowicie – jedynie udzielenie gwarancji, a nie zmiana wierzyciela. Wreszcie strona powodowa wskazała, że wobec spełnienia przez nią jako gwaranta świadczenia, do którego zobowiązana była dotychczas strona pozwana, ta ostatnia została tą czynnością bezpodstawnie wzbogacona, wobec czego stronie powodowej przysługuje wobec pozwanej roszczenie regresowe.

Strona powodowa powołała się także na orzeczenia, które zostały uwzględniały jej stanowisko, a zostały wydane w sprawach o analogicznym stanie prawnym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strona pozwana (...) Publiczny Szpital (...) we W. jest zakładem opieki zdrowotnej, który prowadzi działalność z zakresu udzielania świadczeń zdrowotnych.

W dniu 27 marca 2012 r. strona pozwana zawarła z (...) Sp. z o.o. umowę nr (...) na podstawie, której (...) Sp. z o.o. zobowiązała się dostarczyć stronie pozwanej jednorazowy sprzęt medyczny określony w pakiecie nr 4 – Dostawa sprzętu jednorazowego do aparatu P. i P.. Umowa została zawarta przez strony na okres 12 miesięcy. Jednocześnie strony ustaliły, że należności z tytułu wykonywanej umowy będą przelewane na rzecz (...) Sp. z o.o. w terminie 90 dni od dnia wykonania umowy, licząc od dnia dostarczenia dokumentów rozliczeniowych stronie pozwanej tj. prawidłowo wystawionej faktury VAT oraz kopii zamówień podpisanych przez osoby, o których mowa w § 3 ust. 3 umowy. Zgodnie zaś z § 7 ust. 5 strony postanowiły, że (...) Sp. z o.o. nie może bez zgody strony pozwanej przenieść wierzytelności wynikających z umowy na osoby trzecie. Wymagana zgoda strony pozwanej, w tym zakresie winna być wyrażona w formie pisemnej pod rygorem nieważności. (...) Sp. z o. o. zobowiązała się do niewykonywania czynności w celu przystąpienia osoby trzeciej do zobowiązań strony pozwanej.

dowód: umowa nr (...) dnia 27.03.2012 r. wraz z aneksem, k. 13-18.

W dniu 22 czerwca 2012 r. został złożone przez stronę pozwaną faxem zamówienie na 5 sztuk zestawów do P. S..

dowód : zamówienie, k. 10.

Również w dniu 22 czerwca 2012r. (...) Sp. z o.o. wydał a (...) Publiczny Szpital (...) we W. przyjął towar określony w dokumencie potwierdzającym jego wydanie jako: (...) zestaw 4.00 szt.

dowód: wydanie zewnętrzne (...) (zamówienie nr 41) z dnia 22 czerwca 2012r., k. 11

(...) Sp. z o.o. wystawiła też stronie pozwanej w dniu 22 czerwca 2012 r. fakturę VAT nr (...), opiewającą na kwotę 2.246,40 zł. W treści faktury VAT nie wskazano umowy, na podstawie której została ona wystawiona, zaś wskazano, że dotyczy: (...) zestaw, 4.00 szt. Faktura została podpisana przez osobę upoważnioną do jej odbioru.

dowód: faktura VAT nr (...) z dnia 22.06.2012 r., k. 12.

W dniu 27 listopada 2012 r. strona powodowa – (...) S.A. z siedzibą w Ł.- zawarła z (...) Sp. z o.o. umowę gwarancyjną, na podstawie której strona powodowa zobowiązała się do przeprowadzenia „wszelkich czynności prawnych i faktycznych” mających na celu odzyskanie przez nią należnej (...) Sp. z o.o. kwoty z faktury VAT nr (...) \ (...), wskazanej w załączniku nr 1 do umowy (§ 1). Strony postanowiły, że jeśli czynności windykacyjne określone jako „restrukturyzacja wierzytelności” nie przyniosą efektu, strona powodowa będzie zobowiązana zapłacić (...) Sp. z o.o. kwotę odpowiadającą dochodzonej wierzytelności.

dowód: umowa gwarancyjna z dnia 27.11.2012 r. wraz z załącznikami, k. 19-37.

Pismem z dnia 27 listopada 2012r. (...) Sp. z o.o. poinformowała stronę pozwaną (...) Publiczny Szpital (...) we W. o zawarciu z (...) S.A. umowy, na podstawie której upoważniła (...) S.A. do reprezentowania i podejmowania wszystkich czynności zmierzających do wyegzekwowania należności (...) Publicznego Szpitala (...) we W. wobec (...) Sp. z o.o. Jednocześnie poinformowano stronę pozwaną, że w przypadku braku płatności wobec (...) Sp. z o.o. do dnia 10 grudnia 2012r., (...) S.A. ureguluje powyższą należność, wobec czego strona pozwana (...) Publiczny Szpital (...) we W. zobowiązana będzie do uregulowania zobowiązania na rzecz (...) S.A.

Również pismem z dnia 27 listopada 2012r. strona powodowa (...) S.A. poinformowała stronę pozwaną (...) Publiczny Szpital (...) we W. o zawarciu z (...) Sp. z o.o. umowy, na podstawie której (...) S.A. został upoważniony do reprezentowania i podejmowania wszystkich czynności zmierzających do wyegzekwowania należności (...) Publicznego Szpitala (...) we W. wobec (...) Sp. z o.o. Jednocześnie poinformowano stronę pozwaną, że w przypadku braku płatności wobec (...) Sp. z o.o. do dnia 10 grudnia 2012r., (...) S.A. ureguluje powyższą należność, wobec czego strona pozwana (...) Publiczny Szpital (...) we W. zobowiązana będzie do uregulowania zobowiązania na rzecz (...) S.A.

Wobec nieuregulowania zobowiązania przez stronę pozwaną, w dniu 11 grudnia 2012r. (...) S.A. dokonał zapłaty na rzecz (...) Sp. z o.o. kwoty 2.246,40 zł tytułem należności wynikającej z faktury VAT (...) \ (...).

Pismem z dnia 17 grudnia 2012r. strona powodowa (...) S.A. poinformowała stronę pozwaną (...) Publiczny Szpital (...) we W. o uregulowaniu jej zobowiązań wobec (...) Sp. z o.o. wynikającego z faktury VAT (...) \ (...), w związku z czym, jak twierdziła, zobowiązanie (...) Publicznego Szpitala (...) we W. wygasło, a powstało nowe zobowiązanie strony pozwanej względem (...) S.A.

Następnie, pismem z dnia 28 marca 2013r. (...) S.A. ponownie poinformował (...) Publiczny Szpital (...) we W. o wykonaniu zobowiązań z tytułu umowy gwarancyjnej z 27 listopada 2012r. zawartej z (...) Sp. z o.o., na podstawie której (...) S.A. dokonał spłaty równowartości zobowiązania (...) Publicznego Szpitala (...) we W. wobec (...) Sp. z o.o. wynikającego z faktury VAT (...) \ (...). Jednocześnie wezwał stronę pozwaną do zapłaty kwoty 2.246,40 zł wraz z odsetkami w terminie do dnia 12 kwietnia 2013r.

dowód: pismo (...) Sp. z o.o. z dnia 27.11.2012r., k. 51

pismo (...) S.A. z dnia 27.11.2012r., k. 47

pismo z dnia 17.12.2012r., k. 43

wezwanie do zapłaty z dnia 28.03.2013r., k. 39

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie z powodu braku legitymacji czynnej strony powodowej.

(...) S.A. z siedzibą w Ł. wytoczyła przeciwko stronie pozwanej – (...) Publicznemu Szpitalowi (...) we W. powództwo o zapłatę kwoty 2.558,43 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania twierdząc, że kwotę tę strona pozwana winna jej zwrócić z uwagi na to, że strona powodowa wstąpiła analogicznie jak w umowie ubezpieczenia w prawa zaspokojonego wierzyciela (...) Sp. z o.o., ewentualnie, że strona pozwana została względem powodowej bezpodstawnie wzbogacona.

W ocenie Sądu zawarta pomiędzy stroną powodową a (...) Sp. z o.o. umowa gwarancyjna, nie miała na celu restrukturyzacji czy też windykacji (...) Sp. z o.o., jak w niej wskazano, lecz zmianę wierzyciela strony pozwanej.

Konstrukcja prawna tej umowy, a także jej wykonanie przez stronę powodową wskazują, że określony w niej cel został w istocie wskazany jedynie dla pozorów, a także że spełnione przez stronę powodową świadczenie w oparciu o przepis art. 391 k.c. było spełnieniem jej własnego długu odszkodowawczego jako gwaranta i w żadnej mierze nie doprowadziło do wstąpienia strony powodowej w prawa zaspokojonego wierzyciela. Taka sytuacja miała by miejsce jedynie w przypadku, gdyby strona powodowa spełniła świadczenie strony pozwanej, o czym przesądza treść art. 518 k.c., co jednak niewątpliwie nie miało miejsca i co do czego strona powodowa nawet nie twierdziła. Nie jest też tak, jak twierdzi strona powodowa, że przyjęcie świadczenia spełnianego za inną osobę zwalnia tę osobę z długu, taka bowiem sytuacja ma miejsce jedynie wtedy, gdy świadczący spełnia je w celu zwolnienia z długu, a nie w wyniku realizacji innego niż ten celu. W kwestii oceny charakteru świadczenia strony powodowej na rzecz (...) Sp. z o.o. Sąd orzekający podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego. Zgodnie z dnia 9 grudnia 2010r. (sygn. akt IV CSK 239/10, opubl. LEX 737285, <http://www.sn.pl>), że „ocena przesłanek z art. 518 § 1 pkt 1 k.c. wymaga ustalenia osobistej odpowiedzialności za ten dług spłacającego, brak tej przesłanki powoduje, że nie dochodzi do wstąpienia osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela. Przepis art. 356 § 2 k.c. stanowi, że wierzyciel nie może odmówić przyjęcia zapłaty wymaganej wierzytelności pieniężnej od osoby trzeciej, nawet gdyby działała ona bez wiedzy dłużnika. Brak jest tu bowiem uzasadnionego interesu dla takiej odmowy. Warunkiem zaistnienia takiej sytuacji jest jednak to, by spełniający świadczenie działał za dłużnika. Regulacja ta nie znajduje zastosowania wówczas, gdy działanie osoby trzeciej nie będzie spełnieniem świadczenia za dłużnika, ale będzie realizacją zobowiązania tego podmiotu wynikającą z umowy zawartej z wierzycielem. Przepisy art. 356 § 2 k.c. i art. 518 § 1 pkt 1 k.c. mają wspólną cechę, mianowicie celem świadczenia osoby trzeciej jest zwolnienie z długu dłużnika..”

Oceniając natomiast cel umowy gwarancyjnej jako pozorny Sąd miał na względzie, iż od zawarcia umowy do chwili jej wykonania w zakresie przelania kwoty z faktury na rzecz (...) Sp. z o.o. upłynął bardzo krótki okres czasu (14 dni), co biorąc pod uwagę chociażby obieg poczty (strona pozwana nie musiała czuć się związana treścią pisma nadanego faksem) i profesjonalny charakter prowadzonej przez stronę powodową w tym zakresie działalności, prowadzić musiało do uznania, że działania obejmujące jedynie czynność wezwania (co do żadnych innych strona powodowa nie twierdziła) i to do zapłaty w bardzo krótkim odstępie czasu (do dnia 10 grudnia 2012 r.) żądanej kwoty, nie miały na celu „restrukturyzacji” długu strony pozwanej. Strona pozwana, co należy podkreślić, nie podjęła żadnych innych czynności w ramach wykonania umowy gwarancji (mimo, że mogła podjąć, jak to określono wszelkie „czynności formalno- prawne” vide § 4 umowy gwarancji) tylko niezwłocznie, na następny dzień po upływie terminu zakreślonego do zapłaty dokonała przelewu na rzecz (...) Sp. z o.o. kwoty 2.246,40 zł.

W tych okolicznościach uznać należało, że celem umowy gwarancji nie była restrukturyzacja zadłużenia strony pozwanej lecz zmiana jej wierzyciela, co w konsekwencji wobec obowiązywania ustawowego zakazu jego dokonywania prowadzić musi do uznania zawartej umowy za nieważną w myśl przepisu art. 58 § 1 k.c. Wskazać bowiem należy, że w chwili zawarcia umowy pomiędzy stroną pozwaną a (...) Sp. z o.o. oraz umowy gwarancyjnej obowiązywał w tej mierze zakaz wyartykułowany w treści art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. opubl. w Dz. U. z 2013 r., poz. 217). Zgodnie z tym ostatnim „czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący. Podmiot tworzący wydaje zgodę albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu

opieki zdrowotnej za rok poprzedni. Zgodę wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej”. Żadna ze stron nie powoływała się na okoliczność wyrażenia zgody, o której mowa w cytowanym przepisie.

Wobec powyższego i uznania, że celem umowy było obejście zakazu ustawowego zmiany wierzyciela, zawartą przez stronę powodową z (...) Sp. z o.o. umowę gwarancyjną uznać należało za nieważną na mocy art. 58 § 1 k.c.

Nie ma też racji strona powodowa twierdząc, że spełnienie świadczenia na rzecz (...) Sp. z o.o. doprowadziło z mocy prawa do jej wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela, tak jak ma to miejsce w przypadku umowy ubezpieczenia - w miejsce pierwotnego wierzyciela na zasadzie subrogacji do wysokości spełnionego świadczenia pieniężnego. Wskazać przy tym należy, że przepis ten nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie, bowiem umowa ubezpieczenia jako umowa nazwana, jednostronnie profesjonalna zawierana może być zgodnie z wolą ustawodawcy jedynie przez „ubezpieczyciela” (vide art. 805 k.c. i n.), który winien być zorganizowany w formie spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych i który w celu jej wykonywania uzyskał zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego. Co do tych okoliczności strona powodowa nie twierdziła, z przedstawionego zaś przez nią odpisu z rejestru przedsiębiorców z KRS okoliczności te również nie wynikają. Wobec powyższego nie można uznać za jej stanowiskiem, że do zmiany wierzyciela doszło z mocy prawa na zasadzie przepisu art. 828 k.c., albowiem nie znajduje on w niniejszym stanie faktycznym zastosowania.

Wobec powyższego, nawet jeśli umowę strony powodowej zawartą z (...) Sp. z o.o. uznać za ważną, co w ocenie Sądu orzekającego nie zachodzi, strona powodowa spełniając swój własny dług odszkodowawczy spełniła wyłącznie swoje zobowiązanie nie skutkujące wbrew jej twierdzeniom wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela ani też innego rodzaju regresową odpowiedzialnością strony pozwanej.

Nie zasługują na uwzględnienie również twierdzenia strony pozwanej, że żądanie przez nią wskazanej w pozwie kwoty znajduje uzasadnienie w treści przepisów regulujących bezpodstawne wzbogacenie bowiem skoro strona powodowa spełniła świadczenie na podstawie umowy gwarancyjnej, która jest nieważna, to może ona domagać się jego zwrotu jednakże nie od strony pozwanej, a (...) Sp. z o.o., względem której świadczyła (vide art. 411 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c.), bowiem to świadczenie stało się nienależne.

Mając na względzie brak legitymacji czynnej strony powodowej powództwo jako niezasadne należało oddalić, o czym orzeczono, jak w punkcie I sentencji wyroku.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalono na podstawie wszystkich zaproponowanych przez strony dowodów nie znajdując podstaw do odmówienia im wiarygodności, której nie kwestionowały strony procesu i ich pełnomocnicy.

Orzeczenie o kosztach, jak w punkcie II oparto na treści art. 98 § 1 k.p.c., statuującego zasadę odpowiedzialności za koszty procesu stosownie do jego wyniku. Z uwagi na to, że strona powodowa przegrała proces w całości, winna ona zwrócić stronie pozwanej całość poniesionych przez nią kosztów, na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego, które ustalono na podstawie § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity opubl. w Dz. U. z 2013 r., poz. 490).